

Tekintetes Úr!

Hogy ismeretlen létemre is, fáradszó kérésfel terhelni bátorodom, szolgálom
 mentességemül azon hatari szent ügy, melyben bixodalmas felállításomat
 intézem. A hatari első Takarékpénztár, felfogva és megtanyóltva helyzetén
 nek, fekvés, közlekedés és kereskedelem tekinteténél fogva, középpontjágot
 a határon, s ezen okból több oldalról felállítottatva a honnak olly férfai által,
 kik a jövőt megértési képeket, legközelebb múlt januári Közgyűlési-
 ben, egy kölcsönösjegyre alapítandó Élet- vagy halál-biztosító intézetnek
 Berken leendő felállítását határozta el. Olly intézeteknek hiányszámhatlan
 idveik, általánosán elismertetveik immár egész Európában, s nem is hiány-
 zanak előttünk jeles minták, miszt sok részben utánzásra használhan-
 sunk. Azonban a külföldi mintáknak, különösen pedig halálbiztosítási társ-
 láknak — Vorblygkrist-Sofru — határtrai alkalmazásai, mi födolog és
 szemügy, olly nemü intézetek felállításainál, saját adatai-gyűjtésünk is ter-
 endőink sorába tartozik, s mellőzhetlen kötelezettségünk, ha biztos sikerrel
 és állandósággal kívánunk munkálkodni. E részben mi magyarok nem va-
 gyunk olly szerencséssek mint Franc és Svéd-hon, s újabb időben Prus-
 sia, mely országok alkalmas politikai nép-összeírásokkal bírnak, s semmi-
 fogva könyvtelenek vagyunk halálbiztosítási némi adatok gyűjtésére vágott, egyedül
 egyházi-könyvek jegyzéseire és lelkesebb egyházi személyeink némi burzso-
 maira támaszkodni. E célból orosz geographia hivatalaihoz képezt, a hon-
 nak különböző vidékeiben, felállítottuk a közjőrt burzso-egyházi férfiakat,
 sikert reménylve burzso-ágaikkal. Mivel azonban ezt csak olly helyeken te-
 hettük hol a tisztelt lelkész urak előttünk ismeretesek valának, Nagy Szan-

Lancin
 51.

lontan — pedig illy szerencsések nem vagyunk: bátorkodunk ezennel a
 Felkintetes urat mint ismeretes borsói haragot, teljes bizonyalommal felkölöltani
 az iránt, hogy becses közbizárása által, a helybeli lelkiélet uraknál, számunkra
 az ide melletti kérdések nyomán adataikat gyűjtetni: s azokat nekünk megkü-
 deni kegyeskedjék. Bizakodva azon ügynek sikerességében melyben felkölöltésünk
 hat és jár, s melynek egyedül emberiség és haragság, nem pedig nyereség — vagy
 a rugója: mely utóbbinak a kölcsönös biztosító intézeteknél alig is lehet helye:
 nem kéthedünk, hogy a Felkintetes úr ebbeli fáradsalmát fölünk megtagoadni nem
 fogja. Ezen teljes bizonyalomból bátor vagyok ide mellettelni azon kérdéseket, mit-
 re gyűjtendő adataikért aláírásom esedezünk.

- 1., Mi a' lelkek száma a' városban, vagy helységben, egyházi Schematismus vagy
 popularis conscriptio nyomán, minden vallási lakosokat egybe véve?
- 2., 1837-ik évtől kezdve, 1846-ik évig bekövet, és így 10 évet véve fel, mennyi gyermek
 született évenként?
- 3., Mennyi ember halt el a' 10 év alatt évenként, de életkor számra feljegyezve? nevezet-
 esen: a., mennyi gyermek halt el három éves koráig? b., mennyi 10 éves koráig?
 c., mennyi 10-től 20 éves korig? d., mennyi ifjú 20-tól 30-ig? e., mennyi férfi 30-
 tól 40-ig? f., mennyi 40-től 50-ig? g., mennyi 50-től 60 év korig?
- 4., Hány ember él a' helységben jelenleg ki 60 éven felül van? És vannak-e jelszó 95 éven
 felüli életkorra?
- 5., Mi betegségben halnak el leggyöbben?
- 6., Jár-e a' vidékben egy szer- másfor valami ragály vagy uralkodó járvány — nyavalya?
- 7., Mi élet-nemet követnek leginkább a' lakosok?

Működünk mi azt: miként a' 3-ik és 4-ik kérdésre felelni, körülmé-
 nyainkban nem kis feladat, mit teljes bizonyossággal megoldani csak nem le-
 hetetlen, azonban nekünk a' minél nagyobb hitelesség is kedves adat lenni. Így
 hiszünk, hogy különösen az utóbbi 3 évet v. m.: 1844, 1845, 1846-iki éveket, egy-
 kis

kis tudakozás után alkalmasint hízegethetni. E szabálynak - e feltételnek,
hogy ahányon lehetné ki e kis fáradságot telernek tekintene? Ha több vallás
feltevések adatait megkapni nem lehetne, szivesen vesztük magának a legnép-
esetb feltevések adatait is.

Ha szives kérelmünk részletei talál, minden kértedni sem aka-
runk, bátor vagyok mint indokolt Segéd - igazgató azon esedezni, hogy felőlő
nagy becsü válasszat, ha lehet e folyó év St. György napjáig, hanem lehet, később,
hosszám Gestref. Halap - usza 20 f. ik stám. / bittos alkalommal is csak en-
nek hiányában postán beháldeni kégyeskedjék. - Kis iri becses kedvökön
seibe ajánlott tisztelettel maradjam.

Bécsen februar 28^{án} 1847

Tekintetes úrnak

aláíratos kölcsön
Fajzandás.
1847

MADE IN HUNGARY

FRANCO

Teljesen Arany Lajos Uras, Nagy-
Szabolcs Vároja Algyőjében,
berisfajcs tisztelest

LI

Nagy Szabolcs
Biharban

K 513/102